

Na některých ostrovech vytváří ohromné množství krabů lávových červenožluté plochy. Krabi při hledání potravy na útesech využívají přílivu a odlivu.

Horké srdce

Ostrovny lávy, ohně a zvířat, která jinde na světě nenajdete - takové jsou Galapágy. Pro zoology představují přirozenou laboratoř, v níž mohou pozorovat, jak se nejspíš vyvíjely živočišné druhy. A všechno v přímém přenosu.

První týden života opatruje lachtaní mládě matka, když však začne opět lovit, umístí mládě do „lachtaních jeslí“, kde se o mláděta stará jedna dospělá samice.

Z ekvádorského Guayaquilu na galapážský ostrov Baltra jsou to necelé dvě hodiny letu. Přistání trochu zvedá hladinu adrenalinu v krvi, letadlo se neuvěřitelně rychle blíží k vodní hladině a až zvuk kol dává jasně najevo, že jsme se dotkli pevniny. Brzdná dráha končí na druhém břehu ostrova. Povedlo se.

Vysušený ostrov Baltra není ničím zajímavý a slouží jen jako odbavovací a přestupní stanice. Zde v úporném vedru poledního slunce vyřizujeme všechny vstupní formality a poplatky za vstup na ostrovy. My, kteří jsme přilétli z vysoko položeného Quita, kde bylo o 30 stupňů chladněji, odkládáme svrčky a hledáme, čím bychom naopak ochránili své hlavy. Člověk si teprve zde uvědomí, jak nedostatkové jsou na rovníku stíny.

Souostroví Galapágy je od roku 1978 zapsané na seznamy UNESCO a veškerý turistický ruch reguluje správa zdejšího národního parku. Ročně sem může přijet nejvýše 60 tisíc lidí, přičemž každá skupina má předem schválený program a je jí přidělen průvodce. Ten jednak zná zdejší prostředí, ale hlavně dohlíží na dodržování přísných ekologických pravidel. Po ostrovech se můžete pohybovat pouze po vyznačených cestách, aby nedocházelo k jakémukoliv rušení zdejší fauny. Když nás průvodce Fabián s těmito omezeními seznamoval, byli jsme jakožto zapálení fotografové divočinou samozřejmě dost zklamáni. Vždyť jsme zvyklí ve svém úkrytu v klidu vyčkávat na ten nejuhodnější okamžik k zachycení plaché zvěře. A on na nás s nějakými chodníčky. Jak se však záhy ukázalo, fotografování di-

vočiny na Galapágách má úplně jiná pravidla než jinde ve světě. Homo sapiens zde není pro ostatní zvířata predátorem a ona to tak vnímají. Pro fotografa s dlouhým sklem je větší problém dostat se od zvířete na takovou vzdálenost, aby se do hledáčku vešlo celé. Důležité je sledovat kam šlápnout, aby zvířata, která jsou všude kolem vás, nepocítila na vlastním těle, že člověk je přeci jen pánem tvorstva.

POD SVÍCNEM JE TMA

Z ostrova Baltra vedou, kromě té vzdušné, kterou máme právě za sebou, pouze dvě možnosti přepravy. Cestování dle připraveného plánu na přistavených lodích, nebo převoz „trajekty“ na ostrov Santa Cruz a následně autobusy do 40 km vzdáleného centra Puerto Ayora. Tady se můžete individuálně ubytovat a hle-

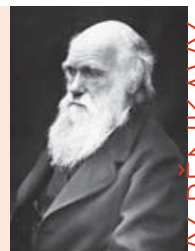
Ostrov Bartolomé patří k mladším ostrovům galapážského souostroví, ale zátoka se skalní jehlou Pinnacle Rock z něj udělala nejnavštěvovanější ostrov Galapág.

Ústříčník americký, některé místní publikace uvádějí také galapážský, je skutečnou ozdobou černých lávových útesů. Svým zobákem dokáže rozbít i silné schránky měkkýšů.

● Přírodovědec **Charles Darwin** (1809- 1882) na Galapágách mimo jiné **pozoroval pěnkavy**, které tu žily v několika endemických, navzájem velmi podobných druzích. Inspirovaly ho k formulaci slavné evoluční teorie.

● Darwin si všiml, že každý z druhů se **přizpůsobil konkrétnímu prostředí** a potravě v jednotlivých částech souostroví, například tvarem zobáku. Předpokládalo se, že tato specializace **probíhala velmi dlouho**.

● Dnes se na Galapágách utváří **nový druh pěnky** přímo před očima ornitologů. Na ostrov Daphne Major totiž před třiceti lety přiletěl nezvykle velký sameček pěnky prostřední z ostrova Santa Cruz. Jeho potomci se od té doby **páří už jen mezi sebou**.

● Pěnkavy prostřední se s novými sousedy **navzájem ignorují**. Ptáci se liší hlavně **tvarem zobáku a zpěvem**. Rychlost vývoje nového druhu vědce překvapila.

DARWINOVY PĚNKAVY

dat příležitosti k dalším výletům na vzdálenější ostrovy.

Současný stav ostrova Santa Cruz a hlavně městečka Puerto Ayory je ale v přímém rozporu s tím, co se deklaruje v různých příručkách a co se vyžaduje od návštěvníků. Mám pocit, že rčení o svícnu, pod kterým je největší tma, zde má své opodstatnění. Spousta různých vraků, nepořádku a odpadků nás překvapila víc než přítomnost pelikánů a leguánů v samotném městě. Osobně se domnívám, že turisté se zde chovají mnohem ohleduplněji než obyvatelé ostrova. Puerto Ayora tak určitě nedělá velkou čest endemickému vývoji Galapág, ale spíš připomíná turisticky hojně navštěvovaná středozemní letoviska.

Budiž ke cti tomuto městu, že se zde nachází výzkumná stanice Charlese Darwina, která se mimo jiné stará i o záchranu druhů želv sloních, kterým hrozí vyhynutí. Dokonce je zde opatrován i poslední žijící samec jednoho poddruhu, který již čtyřicet let čeká na tu pravou part-

Georg je poslední žijící samec jednoho želvího poddruhu. Želva sloní prý nemusí pít až jeden rok. Právě proto byly želvy v minulosti loveny jako „živé konzervy“ pro pirátské výpravy.

Sameček fregatky páskované se svým nadmutým hrdelním vakem se snaží upoutat pozornost samičky.

POZOR, KRYSY!

● Ekvádorské úřady se na Galapágách potýkají s mnohem větším problémem, než jsou neposlušní turisté. Tamní faunu

a flóru totiž **ohrožují přemnožené krysy.**

● Na souostroví se dostaly poprvé v **17. století na evropských lodích.** Jejich přemnožená všežravá populace je při-

mým rizikem pro **padesát ohrožených druhů**, kořistí krys jsou například vejce galapázkých ptáků.

● Vědci proto připravili **zvláštní otrávenou návnadu** ve světle modrých krabičkách, které přilákají krysy,

ale pro ostatní živočichy, například pro lachtany, budou odpuzující.

● Návnady se vyhazují z vrtníků na malé

ostrůvky, pokud ale bude projekt úspěšný, proběhne i na velkých ostrovech.

První fáze projektu přišla na **milion dolarů**, předpokládá se, že k likvidaci krys na Galapág by mohlo dojít za **20 až 25 let.**

Leguáni galapáží se živí výhradně rostlinnou potravou, pochoutkou pro ně jsou kaktusy a plody opuncii. Požírají je s náramnou chutí i s tvrdými ostny.

nerku. Jmenuje se Georg a jak nám bylo řečeno, tak má ještě dostatek času, protože želví věk dvojnásobně převyšuje věk člověka. Nechtěl bych však poměry ve městě zevšeobecnit na celý ostrov. Turistických zajímavostí je tady dostatek. Lze tu například navštívit dva kilometry dlouhý a až deset metrů vysoký lávový tunel. Zajímavé jsou i zelené krátery sopek s bujnou vegetací. V místních rezervacích žijí až dva tisíce želv sloních.

ZÁZRAK ZROZENÍ

My jsme ale neletěli tisíce kilometrů, abychom si užívali bujarého života ve městě, ale hlavně kvůli fotografování. A proto rychle na moře. Jsme ti šťastní, kteří jsou ubytováni na lodi, a tak můžeme za skutečnou krásou Galapág vyrazit ihned. Volíme celonoční plavbu neklidným Tichým oceánem na 150 kilometrů vzdálený ostrov Genovesa. S labilními žaludky, ale plni očekávání se scházíme na horní palubě ještě před svítáním. Samozřejmě vybaveni

technikou pro fotografování východu slunce. Zkoušíme přijít na to, jak nejlépe fotit z houpačící se lodě. Už nejsme doprovázeni pouze hejny lovicích fregatek, ale svými ploutvemi na sebe upozorňují i žraloci, nenápadně proplovající kolem našeho plavidla. Ostrov Genovesa turisté kvůli jeho vzdálenosti opomíjejí, ale milovníci ptáků si zde přijdou na své. Na ostrově žije většina terejů červenonohých, terejové maskoví, rackové vlaštovčí a lávoví, fregatky, faetóni, buňáci a buňníci. Tento ptačí ráj se stává rájem i pro fotografa divočiny. Přejme si jen, aby to tak zůstalo zachováno.

Další nádherný svět se nám otevřel při odpoledním slunci, když jsme se ponořili pod vodní hladinu. Svět plný korálů, korálových ryb, lachtanů, ale i nebezpečných žraloků a rejnoků. Přesvědčili jsme se, jaké krásné barvy vybrala příroda pro své podmořské obyvatele. Unaveni, ale plni dojmů uleháme večer do svých kajut, abychom se vydali na kratší a podstatně klidnější noční plavbu k ostrovu San Salvador, známému také pod názvem Santiago nebo James.

Za ranního úsvitu přistáváme v kotvišti Puerto Egas. Již při pohledu na ostrov se nám zdá, že jsme se přesunuli v čase do jiné vývojové epochy. Neskutečné tvary černé provazové lávy dodávají krajině ostrova měsíční vzhled. Příbojové vlny tryskají z tunelů v černé lávě až desítky metrů od břehu. V této scénarii se líně pohybuje velké množství temných leguánů mořských a svým prskáním slané vody vám připomínají, že jste se dostali do prehistorického světa. Barevnost tohoto ostrova zachraňují jen červenožluté zbarvení krabi galapáží a krásné zbarvení ústřičnic. Volavky lávové poctivě dodržují místní odstín, a tak je lze spíše nalézt podle barevného kraba, který skončil v jejich zobáku. Byli jsme také svědky narození malého lachtáněte. Od prvních vteřin jeho života, až po napití mateřského mléka. Jak nám náš průvodce Fabián vysvětlil, nesmí se mláděte v tomto okamžiku nikdo dotknout, protože by se narušil jeho pach a matka by ho odmítla.

LEGUÁNI NEUTEČOU

Krátkým přesunem jsme se dostali k ostrovu Bartolomé. Je to asi nejznámější a nejfotogeničtější galapážíský ostrov. Hlavně pro svou

Pelikáni hnědí se při lovu vrhají z výšky do vodní hladiny a loví v hlubších vodách. Na Galapágách vás doprovází úplně všude, i mimo svá místa přirozeného výcviku.

nádhernou zátoku, ze které vyčnívá dominantní skalnatá jehla Pinnacle Rock, která se objevuje na většině upoutávek cestovních kanceláří. Na pobřeží tohoto ostrova, jako na jediném místě souostroví, žijí tučňáci galapážští. Nejvyšší bod Bartolomé ve výšce 114 m n. m. poskytuje pohled na měsíční krajinu tvořenou černými skalami a oranžovou lávou.

Ta v odpoledním slunci žhne, jako by ještě nestačila vychladnout. Kromě nás jsou tu živé snad jen oranžové kaktusy, které bojují o přežití na rozpáleném lávovém prachu. Uděláme pár vrcholových snímků na památku a už se těšíme na chladnou vodu v zátoce. Život na tomto ostrově není bohatý, ale zato je zde názorně vidět, jak náročná a dlouhodobá

je přeměna galapážských ostrovů ze sopečné krajiny v zelený ráj.

Při zpáteční cestě na ostrov Santa Cruz ještě zakotvíme u ostrova Seymour s nadějí, že uvidíme suchozemské leguány galapážské. Po chvíli focení terejů modronohých objevujeme na několika místech vyhřívající se plazy. Jak už jsme si na Galapágách zvykli, není kam spěchat. Nic vám neuteče a lze se v klidu soustředit na ten správný úhel záběru. Na nevhodnější stín a světlo, na vhodné pozadí a dokonce i na to, aby nechyběl ten správný reflex v oku. Leguáni si žijí svůj galapážský život a vůbec je nezajímají nějací fotografové z České republiky. Jsme nadšeni.

Své cestování po Galapágách končíme opět v Puerto Ayora. Tentokrát ale vydatná večeře a ekvádorské pivo na pevné půdě pod nohama přijde vhod. Na zpáteční cestě je pak dostatek času na to, aby se člověk vzpamatoval z úžasných zážitků, které Galapágy nabízejí. Skutečným milovníkům nedotčené přírody bych ale doporučil, aby volili cestu po vzdálenějších galapážských ostrovech, kam ještě nedosáhl tak čilý turistický ruch.

MINIROZHOVOR

INNA VÁCLAVOVÁ – šéfredaktorka Oceánu

Při poznávání Galapág byste neměli vynechat návštěvu divoké Isabely, největšího ostrova celého souostroví. Ve městě Puerto Auora si pronajmíte motorový člun a připravte se na dvouhodinovou jízdu po rozvlákněném Pacifiku, na jejímž konci se ocitnete v rybářské osadě. Čeká vás rozpálené pobřeží s bílými plážemi, vlhké výšiny v zaježí džungle, která se s dalšími výškovými metry mění v magický les s mohutnými stromy, aby nakonec ustoupila měsíční krajině kolem jednoho ze šesti sopečných kráterů. Středem sopky Wolf, nejvyšší-

ho z vulkánů Isabely, prochází rovník. Proměnlivou krajinu ostrova můžete prozkoumávat na malých koních. Pokud se nebojíte vyrazit v sedle po kluzkých lávových svazích, můžete si koně zapůjčit od místních obyvatel. Když se po

celodenní cestě zamlženou, tichou a někdy větrnou krajinou opět ocitnete na slunečném pobřeží, je to jako kdybyste se vrátili do ráje. Procházka po mnohakilometrové bílé pláži bez jediného člověka, kde uslyšíte jen příboj oceánských vln a hučení větru z moře, je dokonalou příležitostí pro nerušené rozjímání nad světem. Není divu, že právě tady měl Charles Darwin přijít na svou průlomovou teorii o vzniku světa. Isabela je tichý ostrov s minimální turistickou infrastrukturou a je ideálním místem pro milovníky divoké přírody a fotografování.

